

**SZKOLNY KONKURS
HISTORYCZNY**

„Śladami Niepodległej”

Cele konkursu:

- Popularyzacja wiedzy historycznej wśród uczniów i zachęcanie ich do samodzielnego jej zdobywania,
- Rozwijanie myślenia krytycznego i wyobraźni historycznej, umiejętności analizowania i posługiwania się informacjami zawartymi w literaturze przedmiotu oraz pochodzącym bezpośrednio ze źródeł historycznych,
- Doskonalenie umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą historyczną dla lepszego rozumienia problemów współczesnego świata,
- Kształtowanie i pogłębianie postaw patriotycznych oraz szacunku dla polskiego dziedzictwa narodowego,
- Kształtowanie szacunku dla Państwa Polskiego a także dla kultur innych narodów oraz mniejszości narodowych i religijnych,
- Promowanie uczniów szczególnie zainteresowanych historią.

Zakres wymaganej wiedzy i umiejętności uczniów:

- Sebastian Adamkiewicz, Kalendarium niepodległościowe
<https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/kalendarium-niepodleglosciowe/>
- Kalendarium historyczne od panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego do przewrotu majowego (Załącznik – 1 – dostępny na stronie internetowej szkoły)

Adresaci konkursu:

- Konkurs skierowany jest do chętnych uczniów klas VI- VIII zainteresowanych historią Polski w 100 rocznicę odzyskania niepodległości

Organizator:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. św. Stanisława Kostki w Biesiadkach - (nauczyciel historii)

Terminarz konkursu:

- Etap szkolny – 22 listopada 2018r. - (forma pisemna)
- Ogłoszenie wyników – 5 grudnia 2018r.

Kalendarium historyczne od panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego do przewrotu majowego (Załącznik - 1)

OŚWIECENIE

- **1768–1772** – [Konfederacja barska](#): zbrojny związek szlachty polskiej utworzony w obronie wiary katolickiej i niepodległości Rzeczypospolitej. Skierowany przeciwko: kurateli Imperium Rosyjskiego, królowi [Stanisławowi Augustowi Poniatowskiemu](#) i popierającym go wojskom rosyjskim.
- **1772** – [I rozbiór Polski](#) dokonany przez Rosję, Austrię i Prusy. 18 września 1772 roku kraje te notyfikowały Rzeczypospolitej fakt rozbioru, żądając zwołania sejmiku dla przeprowadzenia cesji. Opór łamały groźby i dokuczliwa okupacja kraju przez wojska trzech mocarstw.
- **1788-1792** – [Sejm Czteroletni](#) (Wielki): sejm zwołany za zgodą cesarzowej Rosji [Katarzyny II](#) w [Warszawie](#), mający na celu, w zamyśle organizatorów, przywrócenie suwerenności i przyspieszenie rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej. Kolejny sejm, w [Grodnie](#) 23 listopada 1793 roku, uznał [Sejm Czteroletni](#) za niebyły i uchylił wszystkie ustanowione na nim akty prawne.
- **1791** – [Uchwalenie Konstytucji 3 Maja](#) (pierwsza w Europie, druga – po USA – na świecie): wprowadziła polityczne zrównanie mieszczan i szlachty oraz stawiała chłopów pod ochroną państwa, w ten sposób łagodząc nadużycia pańszczyzny. Konstytucja zniósła zasadę [liberum veto](#).
- **1792** – [Konfederacja targowicka](#): zawiązana przez przywódców magnackiego obozu republikańców w Targowicy w celu przywrócenia starego ustroju Rzeczypospolitej, pod hasłami obrony zagrożonej wolności przeciwko reformom [Konstytucji 3 Maja](#), wprowadzającym monarchię konstytucyjną. Jej zawiązanie posłużyło Rosji jako pretekst do interwencji zbrojnej w Rzeczypospolitej.
- **1793** – [II rozbiór Polski](#) dokonany przez Rosję i Prusy: doszło do podpisania traktatu podziałowego między ceszarową [Katarzyną II](#) a królem Prus [Fryderykiem Wilhelmem II](#). Po podpisaniu wojska pruskie weszły do Wielkopolski, a rosyjskie do wschodniej Polski.

[Bitwa pod](#)

✕ [Raclawicami](#)

- **1794** – [Powstanie kościuszkowskie](#) (insurekcja kościuszkowska): polskie powstanie narodowe przeciw Rosji i Prusom. Mimo podnoszącej morale zwycięskiej [bitwy pod Raclawicami](#) w pierwszych dniach powstania (to tę bitwę obrazuje słynna „[Panorama Raclawicka](#)” we [Wrocławiu](#)), ostatecznie polski zryw zakończył się niepowodzeniem. W ciągu 8 miesięcy powstania strona polska zmobilizowała do walki około 150 000 ludzi, z tego blisko 100 000 do służby w oddziałach regularnych, 50 000 służyło w milicji i [pospolitym ruszeniu](#). Na [Syberię](#) zesłano około 20 000 powstańców.
- **1795** – [III rozbiór Polski](#) dokonany przez Rosję, Austrię i Prusy: niecały rok po upadku insurekcji kościuszkowskiej władcy trzech państw uzgodnili wzajemnie traktat, zgodnie z którym przeprowadzili ostatni, pełny, trzeci rozbiór Rzeczypospolitej.
- **1797** – [Powstanie Legionów Polskich we Włoszech](#): z inicjatywy Henryka Dąbrowskiego utworzono polskie formacje wojskowe, których celem była walka o niepodległość Polski. Walczące u boku wojsk francuskich i włoskich Legiony zostały utworzone przez Francuzów we Włoszech. Tam wojska polskie miały się odbudować i przygotować do dalszych działań, gdyż po III rozbiórze polskie wojska były w pewnej części bezwładne.
- **1807** – [Utworzenie Księstwa Warszawskiego](#): istniejącego do 1815 r., formalnie niepodległego, jednak w rzeczywistości podporządkowane go [napoleońskiej](#) Francji państwa. Było ono namiastką państwa polskiego.
- ✕ **1809** – [Wojna z Austrią](#): będąca częścią wojny Napoleona z koalicją antyfrancuską, prowadzona jednak samodzielnie przez wojska polskie pod dowództwem Wodza Naczelnego Wojsk Polskich księcia [Józefa Poniatowskiego](#). Kampania sił polskich została zakończona zwycięstwem.
- **1816** – [Utworzenie Królestwa Polskiego](#): potocznie [Królestwo Kongresowe](#) – utworzony decyzją [Kongresu Wiedeńskiego](#) i istniejący do 1918 r. organizm państwowy na ziemiach polskich, w unii z Imperium Rosyjskim, do roku 1831 z własną konstytucją, sejmem, wojskiem, monetą i polskim językiem urzędowym oraz cesarzem rosyjskim jako królem Polski.

ROMANTYZM

✕ • **1830** – [Powstanie listopadowe](#): polskie powstanie narodowe przeciw Rosji, które wybuchło w nocy z 29 listopada na 30 listopada 1830, a zakończyło się 21 października 1831. Zasięgiem swoim objęło [Królestwo Polskie](#) i część ziem zabranych (Litwę, [Zmudź](#) i [Wołyń](#)). Powstańcom nie udało się zwyciężyć sił Imperium Rosyjskiego. Po polskiej stronie ok. 150 000 walczących, zginęło ok. 40 000. Posłuchaj: [Emilia Plater](#)

✕ • **1846** – [Wybuch powstania krakowskiego](#) (rewolucji krakowskiej): było ono próbą powołania ogólnonarodowego powstania pod hasłami demokracji, podjętą w [Krakowie](#). Porażka powstańców. Powstanie zakończyło się tzw. [rabacją galicyjską](#)

✕ • **1863** – [Wybuch Powstania styczniowego](#): było to polskie powstanie narodowe przeciwko Imperium Rosyjskiemu, ogłoszone manifestem 22 stycznia 1863 wydanym w [Warszawie](#) przez [Tymczasowy Rząd Narodowy](#), spowodowane narastającym rosyjskim terrorem. Trwało do jesieni 1864, po stronie polskiej udział w nim wzięło ok. 200 000 żołnierzy (straty szacowane są na 10-20 tysięcy). Rosjanie rozpoczęli represje natychmiast po stłumieniu powstania, kilkadziesiąt tysięcy uczestników walk zesłano na [Syberię](#). Władze rosyjskie przystąpiły też do wzmożonej rusyfikacji społeczeństwa polskiego. Posłuchaj: [Sen powstańca](#).

POZYTYWIZM

✕ • **1914–1918** – [I wojna światowa](#): Polacy brali w niej udział jako żołnierze trzech [armii](#) państw zaborczych. Był to największy konflikt zbrojny na kontynencie europejskim od czasu wojen [napoleońskich](#).

• **1914** – [Utworzenie w Warszawie Polskiej Organizacji Wojskowej](#): z inicjatywy Józefa [Piłsudskiego](#) w wyniku połączenia działających w [Królestwie Polskim](#) konspiracyjnych grup w celu walki z rosyjskim zaborcą.

• DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE

• **1918** – [Odzyskanie niepodległości przez Polskę](#). Za datę przyjęto 11 listopada: jest to dzień przekazania władzy wojskowej Józefowi [Piłsudskiemu](#). Ponowne utworzenie polskiego państwa było możliwe

dzięki korzystnemu dla Polaków wynikowi [I wojny światowej](#) (przegrana Niemiec i Austro-Węgier, osłabienie Rosji), działaniom polskiej dyplomacji (na powojennej [konferencji w Wersalu](#) Polska była reprezentowana przez [Romana Dmowskiego](#) i [Ignacego Paderewskiego](#)) oraz prowadzonej już wcześniej działalności organizacyjnej, zmierzającej do utworzenia struktur państwa oraz jego wojska.

- **1918–1919** – [Powstanie wielkopolskie](#) –

zbrojne wystąpienie polskich mieszkańców Wielkopolski przeciwko państwu niemieckiemu wkrótce po zakończeniu [I wojny światowej](#). Polacy domagali się powrotu ziem zaboru pruskiego do Polski, która w tym czasie umacniała swą niepodległość. Powstanie zakończone pełnym sukcesem.

- **1919–1921** – [Powstania śląskie](#) – trzy konflikty zbrojne na [Górnym Śląsku](#), jakie miały miejsce między ludnością polską i niemiecką. Odbyły się one w okresie formowania się Państwa Polskiego po zakończeniu [I wojny światowej](#). Skutkiem trzeciego powstania było uzyskanie dodatkowych terenów na rzecz Polski. Posłuchaj: [Śląski rycerz](#)

- **1919–1921** – [Wojna polsko-bolszewicka](#): pomiędzy odrodzoną Rzeczpospolitą a Rosją Sowiecką, dążącą do podboju państw europejskich i przekształcenia ich w republiki [sowieckie](#). Rozpoczęła się od walki o [Wilno](#), z którego pierwotnie wyparto polskie oddziały. W trakcie wojny Polacy ruszyli na [Kijów](#) (1920), ale po pierwszych sukcesach role odwróciły się i do ofensywy przeszły wojska [bolszewickie](#).

✕ **1920** – [Bitwa warszawska \(cud nad Wisłą\)](#) 12-25 sierpnia: była decydującym momentem [wojny polsko-bolszewickiej](#). Zwycięstwo Polaków powstrzymało marsz [bolszewików](#) na Polskę, a w dalszej konsekwencji na Europę.

- **1921** – [Traktat ryski](#): kończył [wojnę polsko-bolszewicką](#), ustalał przebieg granic wschodnich oraz regulował inne sporne dotąd kwestie. Podpisana w [Rydze](#) umowa zatwierdziła ostatecznie kształt mapy [II Rzeczypospolitej](#).
- **1921** – [Konstytucja marcowa](#): wprowadzała ustrój republiki demokratycznej o parlamentarno-gabinetowym systemie rządów. Likwidowała przywileje stanowe i ich oznaki, czyli herby.

[Zamach majowy](#) 1926

- **1926** – [Przewrót majowy](#): zbrojny zamach stanu dokonany przez [marszałka](#) Józefa [Piłsudskiego](#) w dniach 12–15 maja. Powodami zamachu była pogarszająca się sytuacja polityczna i gospodarcza kraju. 14 maja [Piłsudski](#) przejął kontrolę nad [Warszawą](#). W wyniku walk zginęło 379 osób. Legalny rząd [Wincentego Witosa](#) podał się do dymisji, a prezydent [Stanisław Wojciechowski](#) złożył swój urząd. Uprawnienia prezydenta przejął [Maciej Rataj](#), który powołał nowy rząd z [Kazimierzem Bartlem](#) na czele, w którym [Piłsudski](#) został ministrem spraw wojskowych i generalnym inspektorem Sił Zbrojnych. [Zamach majowy](#) rozpoczął 13-letnie, autorytarne rządy [sanacji](#).

1918-2018
100-LECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ POLSKĘ